

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

Затверджено
на засіданні кафедри
фінансів, обліку і аудиту
прот. № 1 від 29.08.2025 р.

СТРАХУВАННЯ

СИЛАБУС

2025/2026 навч. рік

Галузь знань	– 07 Управління та адміністрування
Спеціальність	– 072 Фінанси, банківська справа та страхування
Освітня програма	– Управління фінансами, банківська справа та страхування
Освітній рівень	– перший (бакалавр)
Цикл підготовки	– професійний
Кількість кредитів ЄКТС	– 3
Семестр	– 5
Сторінка курсу в MOODLE	– https://do.kart.edu.ua/course/view.php?id=13212

Лектор курсу – Стешенко Олена Дамирівна (канд. економ. наук, доцент)

Профайл викладача – <https://kart.edu.ua/staff/steshenko-od>

Контакти викладача (e-mail) – steshenkoed@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу – <http://rasp.kart.edu.ua/>

Додаткові інформаційні матеріали: <http://lib.kart.edu.ua>

Консультації з питань вивчення дисципліни – вівторок 14.00 -15.00 (zoom)

Метою курсу є формування у студентів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо застосування конкретних механізмів страхового

захисту майнових інтересів юридичних і фізичних осіб на випадок настання ризикових ситуацій, організації страхового ринку та страхових компаній в умовах ринкової економіки.

Пререквізити: знання здобуті в процесі вивчення дисциплін за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – "Вступ до фаху", "Фінанси", "Мікроекономіка", "Фінанси підприємств".

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності у здобувачів освіти:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондовий ринок або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності

заплановані загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у сфері страхування.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема досліджувати тенденції розвитку страхування за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу.
- ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК12. Здатність працювати автономно.
- ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

та спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економік иза допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища
- СК02 Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК03. Здатність до діагностики стану фінансової надійності страхових компаній.

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач

СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері регулювання страхового ринку.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації у сфері страхування.

СК10 Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

заплановані результати навчання (ПР):

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури

ПР04. Знати механізм функціонування страхування, у т.ч. розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях страхування.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (**soft skills**): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод самопрезентації).

Чому ви маєте обрати цей курс?

Кожен з нас багато працює, створюючи собі і своїй сім'ї міцний фінансовий фундамент. Купуємо автомобілі, нову техніку в свій власний будинок, одним словом – зводимо рожевий замок. Але не кожен з нас замислюється, що будь-який з прожитих днів, може принести неприємні сюрпризи. Адже Ви погодитеся, що переглядаючи хроніку ДТП, що сталися за минулий тиждень, в голові стрімко проноситься думка «так, це може статися, але тільки не зі мною». На сьогоднішній день, у всіх розвинених країнах світу страхування є нормою. Люди стали чітко розуміти, що життя не можна контролювати, скільки б грошей не було. Завжди може статися щось, що повністю переверне розмірені дні. Європейці, які звикли до комфорту, вже перестали нервувати у форс-мажорних ситуаціях, тому що у них є страховка.

Отже одним із найбільш важливих і складних завдань, які в найближчій перспективі слід вирішувати українському страховому ринку є розвиток страхової культури громадян та підвищення фінансової освіченості учасників страхового ринку.

Методи навчання

Лекції-візуалізації, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання.

Теми курсу

Кожна тема побудована так, щоб активізувати пізнавальну діяльність здобувача вищої освіти. Велика увага на лекційних та практичних заняттях приділена ключовим елементам механізму взаємовідносин між страхувальником і страховиком з акцентом на дії й інтереси першого.

Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування. Сутність страхування. Функції страхування. Сфера застосування страхування. Принципи страхування: страховий інтерес, відшкодування втрат у межах збитків.

Тема 2. Класифікація страхування. Класифікація за об'єктами страхування. Галузі страхування: майнове, страхування відповідальності, особисте страхування. Види страхування. Класифікація за родом небезпеки.

Тема 3. Страховий ринок. Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Страхові послуги як об'єкти взаємовідносин страховиків і страхувальників. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.

Тема 4. Фінансові основи страхової діяльності. Склад доходів страховика. Доходи від страхової діяльності. Зароблені страхові премії, порядок їх визначення. Доходи від інвестування тимчасово вільних коштів. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги.

Тема 5. Страхові ризики та їх оцінка. Визначення страхового ризику. Ознаки страхового ризику. Специфіка ризиків у страхуванні майна, відповідальності, в особистому страхуванні. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування.

Тема 6. Страхування майна. Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти й об'єкти страхування, можливі події, порядок укладення договорів, умови відшкодування збитків. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств: страхування врожаю сільськогосподарських культур та багаторічних насаджень, страхування тварин, страхування будівель та іншого майна.

Тема 7. Особове страхування. Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Ощадне страхування. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. Страхування від нещасних випадків на транспорті, військовослужбовців та працівників ризикових професій. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Тема 8. Страхування відповідальності. Страхування цивільної відповідальності власників автотransпортних засобів. Міжнародна система «Зелена картка». Страхування відповідальності власників інших видів транспорту. Страхування відповідальності за неповернення кредитів. Страхування професійної відповідальності. Страхування відповідальності за забруднення довкілля

Тема 9. Перестрахування і співстрахування. Необхідність і сутність перестрахування, стан і перспективи його розвитку. суб'єкти перестрахування. Методи перестрахування. Факультативне перестрахування. Порівняльний аналіз методів перестрахування. Форми проведення перестрахувальних операцій. Співстрахування й механізм його застосування.

Ресурси курсу

Інформація про курс розміщена на сайті Університету (<http://kart.edu.ua>), включаючи навчальний план, навчальний посібник, лекційні матеріали, завдання та правила оцінювання курсу). Зокрема:

- 1 <http://lib.kart.edu.ua/> (Ресурси бібліотеки УкрДУЗТ);
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів України);
- 4 <https://bank.gov.ua/> (Національний банк України);
- 4 <http://forsnsurer.com> (Страхування в Україні);
- 5 <http://mtsby.ua> (МТСБУ);
- 6 <http://uainsur.com/> (Ліга страхових організацій України).

Найбільш складні аспекти курсу обговорюються на форумі [finance.ua](https://forum.finance.ua) <https://forum.finance.ua> у розділі страхування.

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у страхових і перестрахових організаціях, андерайтерів, актуаріїв, фінансових аналітиків, фінансових консультантів, експертів, економістів, ризик-менеджерів.

Форми і методи оцінювання

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ зі змінами та доповненнями – <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/pologennya-pro-kontrol-ta-ocinuvannya-2015.pdf>

Види контролю: поточний, модульний, підсумковий (екзамен).

Методи контролю: виконання практичних завдань (усне і письмове опитування), виконання завдань з використанням «кейс-методу», відповіді на тестові завдання за темами курсу, тестовий модульний контроль, екзамен.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		Розподіл балів
Опрацювання лекційного матеріалу, відвідування консультацій		до 5
Виконання письмових контрольних робіт, експрес-контроль		до 20
Виконання індивідуальних завдань (зокрема, типових кейсів)		до 15
Виконання та захист в строк самостійних робіт		20
Підсумок		60

Визначення назви за державною шкалою (оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	< 35	F

Основні заходи запобігання та виявлення порушень академічної доброчесності

Політика забезпечення дотримання учасниками освітнього процесу академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>

Основні заходи запобігання та виявлення академічного плагіату визначаються Положенням про організацію освітнього процесу Українського державного університету залізничного транспорту <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2021/02/polozhennja-pro-oop-ukrdutzt-2021.pdf>

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, комунікаційних технологій.